

Helt på afveje
Nye fortællemåder – dansk i 10'erne
Rønne 22.01.2015

Helt på afveje – nye fortællemåder.
Simon Skov Fougth og Thoralf Høgholm (red)
København: iLitt.dk

Slides kan hentes fra
<http://www.simon-skov-fougth.dk/main/foredrag>
Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth
AARHUS UNIVERSITET

Dagens pointer

- Nye medier og genrer i dansk
- **Brug det I kender**
 - Viden om genrer
 - Viden om fortællinger
 - Viden om multimodalitet
 - Viden om kommunikation og kildekritik
- **Leg med det**
 - Vekselvirkning mellem produktion og analyse
 - Rammerne skal kendes, før de kan sprænges

Ph.d.-stipendiat, und.ped. og lærer Simon Skov Fougth, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Program

- Nye medier og genrer i dansk: Multimodalitet
- Fortællinger
- Genrer
- Hypertekstfortællinger
- Billedfortællinger
- Computerspilsfortællinger
- Facebook-fortællinger
- Sms-novelle-fortællinger
- Blog-fortællinger
- Crossover-fortællinger (eventyr og rap)
- **Vekselvirkning mellem produktion og analyse, mellem oplæg og gruppe- og individuelle opgaver**

Ph.d.-stipendiat, und.ped. og lærer Simon Skov Fougth, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Helt på afveje – nye fortællemåder

- Genrer
- Fortællinger
- Computerspil
- Noveller på nye måder (sms-novelle)
- Selvfartællinger (blogs)
- Kendte tekster i nye klæder (rap og eventyr)
- Billedfortællinger
- Kampagnefolder

Ph.d.-stipendiat, und.ped. og lærer Simon Skov Fougth, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Mine pointer

Nye medier og genrer i danskundervisningen

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth
AARHUS UNIVERSITET

Nye medier – ændret faglighed?

- Unge bruger i dag ca. 7.45 timer om dagen på it.
(TNS Gallup 2011)
- Og 3 timer online
- Adgang til viden
- Forholde sig til det – og til den

Ph.d.-stipendiat, und.ped. og lærer Simon Skov Fougth, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

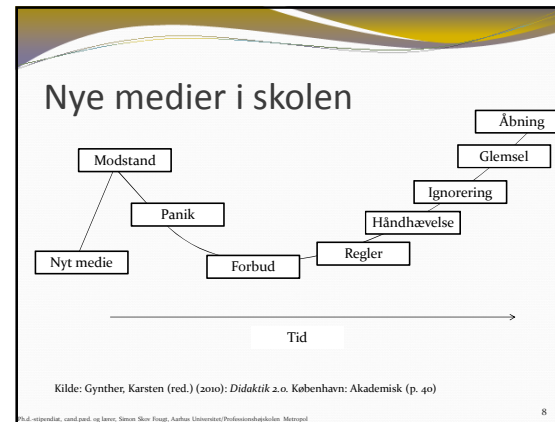
Fartbølger på skolevejen

18/8-06

191 000 studerende eller 43 procent af alle studerende har beskæftiget sig med siden af studierne

Sikrere skolevej

Truslen om klap i kørekortet sænker hastigheden

Medier

- Repræsentationsformer skaber stemning

Multimodalitet

- Multimodalitet
- Repræsentationsform (semiotic mode)
 - Antallet kan diskuteres
 - Multimodal redundans
 - Funktionel specialisering
- Måde (semiotisk ressource)

Repræsentationsformer

- > **RE-PRÆSENERER** noget andet
- > Er et udtryk for noget andet
- > Et ord re-præsenter fx en genstand
- > Mursten →

Måde

- Måden, skriften er skrift på
- Måden, skriften er skrift på**
- Måden, skriften er skrift på
- Måden, skriften er skrift på**
- Måden, skriften er skrift på*

Multimodalitet

- **AFFORDANS:** Potentiale
- Hus
- Reol
- Kasteskyts
- Modvægt
- Kridt

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Mine pointer

- Nye medier og genrer i dansk – brug det, I kender
 - Viden om fortællinger
 - Viden om genrer
 - Viden om multimodalitet/repræsentationsformer/måde
 - Viden om kommunikation
 - Kildekritik
- Remediering (Bolter & Grusin 1999)
- Kommunikative kompetencer
- Det produktive og det receptive:
- Produktion og analyse (Tufte: Zig-zag-modellen)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Fortællinger

Kernedanskfaglighed

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougt

AARHUS UNIVERSITET

Fortællinger

- Syng sangen

Højt på en gren en krage sad
 Højt på en gren en krage,
 - simsalabimbambasaladusaladim -
 højt på en gren en krage sad.

Så kom en hæsleg jæger,
 - simsalabimbambasaladusaladim -
 så kom en hæsleg jæger hen.

Han skød den stakkels krage,
 - simsalabimbambasaladusaladim -
 han skød den stakkels krage ned.

Nu er den stakkels krage,
 - simsalabimbambasaladusaladim -
 nu er den stakkels krage død.

Johan Ludvig Heiberg (1791-1860)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Fortællingen

- **POINTER:**
 - Fortællingen som kernefaglighed
 - Vekselvirkning mellem produktion og analyse
 - Multimodalitet
 - Leg med det!
- *Men genrerne skal kendes, før de kan sprænges!*

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

19

Genrer

Kernedanskfaglighed

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougts
AARHUS
UNIVERSITET

Genre

- **Tal med de nærmeste – 2 min.:**
 - Hvad er en genre?
 - Hvad gør en genre?

21

Genrer

- Epik, lyrik og drama – og sagprosa
 - Fortælling
 - Novelle
 - Roman
 - ...
- Brug
 - Instruerende
 - Berettende
 - Fortællende
 - Informerende
 - Argumenterende
 - Manipulerende
 - Lyriske
 - Dramatiske

22

Fremstillingsformer

► En simpel Google-søgning

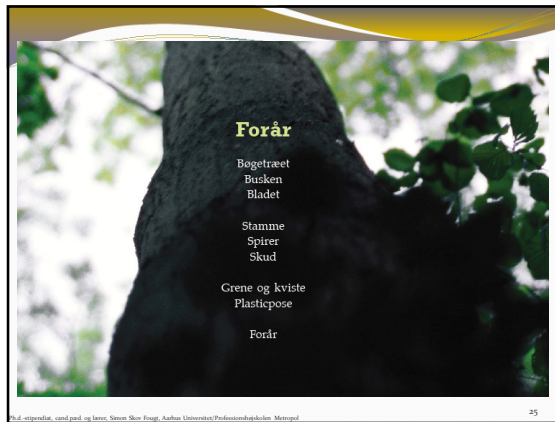
• Analyserende	• Informerende	• Fiktionsens fremstillingsformer
• Argumenterende	• Instruerende	• Beretning
• Berettende	• Karakteriserende	• Beskrivelse
• Beskrivende	• Kommenterende	• Dialog
• Definerende	• Komprimerende	• Fortællekommentarer
• Dialog	• Konkluderende	
• Diskuterende	• Lyrik	• Scenisk fremstilling
• Dokumenterende	• Parafraserende	• Panoramisk fremstilling
• Dramatisk	• Perspektiverende	
• Eksemplificerende	• Redegørende	
• Forklarende	• Refererende	
• Fortællende	• Regulerende	
• Fortællende	• Reflekterende	
• Gengivende	• Sammenlignende	
	• Vurderende	

23

Genre

- **Tal med de nærmeste – 2 min.:**
 - Fordele og ulemper ved genrer /fremstillingsformer og de forskellige tilgange?
 - Hvor går grænsen for en genre/fremstillingsform?

24

Genrer

- Genren styrer læsemåden
- Multimodal læsning!

Ph.D.-stipendiat, und.ped. og lærer Steen Sørensen, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

26

Genrer

- *Jeg stjal en Snickers i Netto i går. Jeg var sulten og havde ingen penge*

Ph.D.-stipendiat, und.ped. og lærer Steen Sørensen, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

27

Genrer

- Biblioteksrykkerne

Ph.D.-stipendiat, und.ped. og lærer Steen Sørensen, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

28

Genrer

- Genren er en forventning, en læsemåde og noget i teksten
- **POINTER:**
 - Leg med genrerne
 - Vekselvirkning mellem produktion og analyse
 - Men rammer skal kendes, før de kan sprænges
- Hvor er de rene genrer?

Ph.D.-stipendiat, und.ped. og lærer Steen Sørensen, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

29

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

Ph.D.-stipendiat, und.ped. og lærer Steen Sørensen, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

30

Hypertekstfortællinger

Nye genrer og medier i dansk

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat

AARHUS
UNIVERSITET

Hypertekstfortællinger

- Gå ind på www.simon-skov-fougat.dk
 - Klik på "Foredrag" i **topmenuen**
 - Klik på "Helt på afveje" i **venstre-menuen**
 - Klik på "Luboslav Haček" i **venstre-menuen**
- www.kortlink.dk/fmch
- Brug 5 min. på at læse/bestemme Peter Adolphsens hypertekstfortælling om **Luboslav Haček**
- **Beskriv oplevelsen for dig selv**

Hypertekstfortællinger

- **Grupper på tre**
 - Genfortæl for hinanden de forskellige historier, der er blevet læst.
 - Argumenter for jeres valg.
 - Hvad synes I om de andres historier?
 - Sammenlign personkarakteristikker
 - Hvilke ligheder og forskelle er der?
 - Hvorfor er der forskel på personkarakteristikkerne fra historie til historie? Hvad er det i teksten, der ændrer personkarakteristikken?
 - Hvad synes I om måden at fortælle historier på?

Hypertekstfortællinger

- Hjemmesideprogrammer
 - Wix.com
 - E Levintra
 - Smart Site Publisher
 - Skoletube

Hypertekstfortællinger

- Læs nu historien i bogen (kopi)
- Sammenlign hypertekst - bog

Hypertekstfortællinger

- Opbygning: Indledning, en midte og en afslutning
- Brug konflikt-modellen.

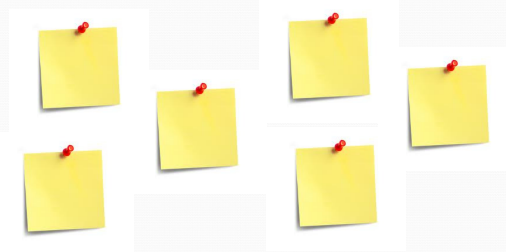
Normalitet Konflikt Uro Løsning Ny normalitet

Hypertekstfortællinger

- Give eleverne en forståelse af, hvad hypertekster er
- Lade dem skrive hypertekst-fortællinger selv
- Arbejde med deres narrative kompetence
- Arbejde med web – især hvis den omsættes.
- Arbejde med multimodalitet

Hypertekstfortællinger

- Skitse til en hypertekstfiktion

”Traditionel” novelle

- Læs Jesper Wung-Sung: Par ting
- **Diskuter to og to**
- Hvad er det novelleske?
- Hvad er det traditionelle?

Hypertekstfortællinger

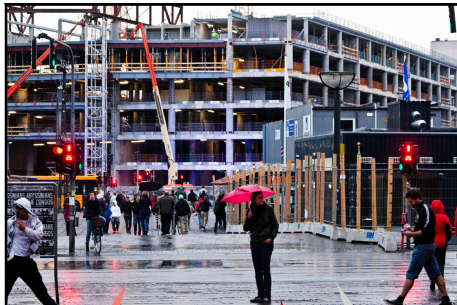
- **POINTER:**
 - Brug det, I kender - fortællingen
 - Leg med det – genrerne
 - Multimodalitet
 - Kommunikation
 - Vekselvirkning mellem produktion og analyse

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

Billedfortællinger

Nye medier i dansk

- Startscenen i en novelle
- Skriv starten
- Skriv titlen
- Sammenlign

43

- *Another morning*
- Hvilke historier fortælles?
- Hvordan ændrer opfattelsen af billedet sig?
- Betydningen af byrummet?
- Sammenlign 3/3

Armsrock: Another morning, 2010

44

- Skriv to forslag til billedets titel

45

Afsluttende opgave

- Kampagnefolder for Dansk Center for Dyrevelfærd
- *They're not pet's Susan* som forside og blikfang
- Vinkling
- Sprog

46

Tag et billede

- Brug mobilen
- Vælg et motiv her i lokalet, som viser kurset
- Overvej personer (spørg) og genstande
- Billedtekst
- Sammenlign

Kursusforberedelse

Fortællinger på Instagram?

- Hvilken historie fortælles? Hvordan?

48

Photostory

- Lav en photostory om teenagere

Billedfortællinger

- **POINTER:**
 - Brug det, I kender - fortællingen
 - Leg med det – genrerne
 - Multimodalitet
 - Kommunikation
 - Vekselvirkning mellem produktion og analyse

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

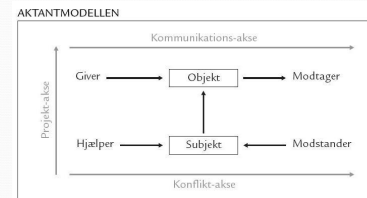
Facebook

Det skal på fjæsen

Facebook-fortællinger

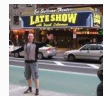
- Er vores Facebook-profiler en fortælling?

- *Tid*
- *Sted*
- *Personer*
- *Konflikt*
- *Begyndelse*
- *Midte*
- *Afslutning*

Facebook-fortællinger

- Min Facebook-profil
 - hvilken historie fortælles?
 - hvordan fortælles?

Facebook-fortællinger

- Hvad kan eleverne få ud af deres egne Facebook-profiler?
- Hvilke fortællinger laver de om sig selv online?
- Privat - skole

Ph.d.-stipendiat, und.ped. og lærer Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

55

Facebook-fortællinger

- Fiktive Facebook-profiler - meddigtning
- Blicher: Hosekræmmeren
- Søren Jessen: Helt af sig selv

Ph.d.-stipendiat, und.ped. og lærer Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

56

Facebook-fortællinger

- **POINTER**
 - Brug det, I kender - fortællingen
 - Leg med de nye medier
 - Strategi
 - Multimodalitet
 - Kommunikation og kildekritik
- PS - hvilken fortælling findes om os online?
- Google dig

Ph.d.-stipendiat, und.ped. og lærer Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

57

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

Ph.d.-stipendiat, und.ped. og lærer Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

58

Computerspil

Gys

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst

AARHUS UNIVERSITET

Computerspil

- It-støttede læringsspil: *Drabssag Melved*
- Lærings-computerspil: *Global Conflicts*, *Mingoville*
- Fritids-computerspil: *The Sims*, *WOW*, *LOL*

Ph.d.-stipendiat, und.ped. og lærer Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

60

Computerspils-didaktik

- Undervise med spil: Meddigtning, medfortællinger
- Undervise i spil: Missionmaker, Gamemaker
- Undervise om spil: Genretilgang
- Underholdning?
- Styring?
- Eksperimenterende

Prof. arperis, und.ped og lærer Simon Skov Røpge, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

61

Computerspils-fortællinger

- Lineære fortællinger
- Interaktive fortællinger
- Mange forskellige handlingsforløb
- Spillerens valg

Prof. arperis, und.ped og lærer Simon Skov Røpge, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

62

Computerspils-genrer

- **Action** *Counter-Strike, Gran Turismo*
- **Adventure** *Myst, Riven, Syberia, Heavy Rain*
- **Rollespil** *World of WarCraft, EverQuest*
- **Simulation** *FIFA, The Sims, SimCity*
- **Småspil** *Syvkabale, Angry Birds, Farmville*
- **Strategi** *Civilization, Patrician, Starcraft*
- **Partyspil** *Dance Dance Revolution, Singstar*

Prof. arperis, und.ped og lærer Simon Skov Røpge, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

63

Computerspils-analyse

- **Spillets rammeftælling:** Hvordan er spillets overordnede fortælling bygget op? Beskriv fortællingens tid, sted, personer og konflikt.
- **Game play:** Hvordan har spilleren mulighed for at interagere med omgivelserne? Kort sagt: Fungerer spillet – er det sjovt eller er det kedeligt?
- **Spildynamikker:** Hvilke dynamikker er de vigtigste i spillet? Er det fx konkurrence, udforskning, løsning af gåder, samarbejde eller at kunne udvikle nye egenskaber med ens figur?
- **Miljø og personer:** Hvilket miljø foregår historien i og med hvilke personer?
- **Perspektiv:** Hvordan er historien fortalt? Er det 1. person eller 3. person perspektiv?
- **Spillerens fortælling:** Hvilke fortællinger skaber man selv, mens man spiller?

Prof. arperis, und.ped og lærer Simon Skov Røpge, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

64

Computerspil - gys

- Hvad kendetegner gysergenren? Fx uhyggelig atmosfære, lyd og musik, ondskab, overnaturlige væsener...
- Spillets regler
- Løse gåder, objekter, overleve
- Læsning, skrivning, analyse, fortolkning

Prof. arperis, und.ped og lærer Simon Skov Røpge, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

65

Computerspil - gys

- Find link på min hjemmeside: www.simon-skov-fougtdk
 - Foredrag – *Helt på afveje* – The House 2
- The House 2:
 - <http://www.sinthastudio.com/thehouse2/>
- Aktantmodellen
- Berettermodellen
- Gysergenren

Prof. arperis, und.ped og lærer Simon Skov Røpge, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

66

Computerspil - medskrivning

- Skriv starten på artikel, novelle, anmeldelse, feature...

Computerspil

- **POINTER:**
 - Brug det I kender – fortællingen
 - Multimodalitet
 - Meddigtning - skriv starten på artikel, novelle, anmeldelse, feature...

Overvejelse:

Skal vi genindføre to "data-fag" i skolen

Et overflade-fag: Brug af it generelt

Et underflade-fag: Programmering for begyndere

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

Blogs

Nye medier i dansk

Blogs

- Kommunikation på nettet
- Selvfortællinger 2
- Identiteter
- Blog for dem selv om nære emner
- Blog for personer (fx i litteratur eller kendte)

Jesper Wung-Sung: 1-2-3 nu:

Kommunikationsstrategi

- Formål
- Målgruppeanalyse
- Analyse af interesser
- Sprog
- Billeder
- Andre virkemidler

Ph.d.-stipendiat, cand.ped. og lærer Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Kampen om opmærksomhed

- Forskellige blogs
- Kommentere hinandens
- Kampen om opmærksomhed
- Blogger.com
- Blogspot.com
- Skoleblogs.dk
- E Levintra

Ph.d.-stipendiat, cand.ped. og lærer Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Blog-fortællinger

- **POINTER:**
 - Brug det, I kender – fortællingen
 - Leg med de nye medier
 - Vekselvirkning mellem produktion og analyse
 - Meddigtning
 - Strategi

Ph.d.-stipendiat, cand.ped. og lærer Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

75

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

Ph.d.-stipendiat, cand.ped. og lærer Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

76

Sms-noveller

Nye genrer og medier i undervisningen

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst
AARHUS UNIVERSITET

Sms-noveller

- **Situationen, hvor sms modtages**
- Sproget:
 - Korte uafsluttede sætninger
 - Forkortelser
 - Sammentrækninger
 - Engelske udtryk og tegn.
 - Navne forkortes til forbogstavet.
 - Diverse alternative stavemåder: cføli, c u, ztal, knuz og najz.

Ph.d.-stipendiat, cand.ped. og lærer Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

78

Sms-noveller

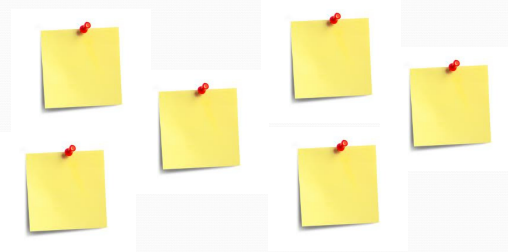
- Skriv selv
- Max 140 tegn pr sms.

Ph.d.-stipendiat, und.ped. og lekt. Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

79

Sms-noveller

- Skitse – post-its eller padlet.com

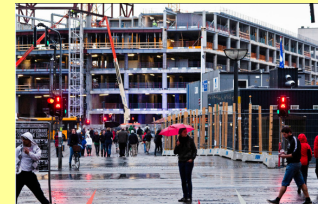

Ph.d.-stipendiat, und.ped. og lekt. Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

80

Sms-noveller

- Skriv selv
- Max 140 tegn pr sms

Ph.d.-stipendiat, und.ped. og lekt. Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

81

Sms-fortællinger

- **POINTER**
 - Brug det, I kender – fortællingen
 - Leg med de nye medier
 - Vekselvirkning mellem produktion og analyse

Ph.d.-stipendiat, und.ped. og lekt. Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

82

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

Ph.d.-stipendiat, und.ped. og lekt. Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

83

Cross-overs

Eventyr, rap-style

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst

AARHUS
UNIVERSITET

Professionshøjskolen
Metropol

Genrebrud og genreskred

- **Svinedrengen som rap**

- Find Svinedrengen på nettet
- Eventyrtræk i Svinedrengen
- Rapgenretræk
 - Rimord
 - Bogstavrim
 - Vokalrim
 - Moderne ord
- Skriv en strofe til *Svinedrengen-rap*

Svinesvendens swat-team
Får sig et godt grin
For prinsessepigens for fin
Sipper rødvin i svinestien

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Klods Hans Rap

Tekst: Simon Skov Fougst 1998/2011.

Efter oprindelig tekst af Annette Windfeld, Christina Achton-Grüthen, Mette Alberg Iversen og Regitze Kirch Krøgelund, 1997

Musik: Øyvind Hagen-Traberg og Michael Frank Christensen 2011.

Rap: Simon Skov Fougst.

Vokal: Camilla Dayyani

Scratch: Tommy Sweede og Øyvind Hagen-Traberg

Indspillet i Moremax-studiet, Vanløse, november 2011. Teknik og mix: Morten Fleck

86

Klods Hans som rap

- Produktion og analyse
- Leg med det
- Genrer skal kendes, før de kan sprænges
- Rappen kan streames fra elevunivers.dk

87

Opsamling

- Hvad fik jeg ud af det?
- Hvad tager jeg med mig?
- Hvad kan jeg arbejde videre med?

88

Afslutning

De centrale pointer

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst

AARHUS
UNIVERSITET

Afsluttende

- Nye medier og genrer – tag udgangspunkt i det kendte
- Remediering – learning by doing
- Fortællinger
- Genrer
- Medier
- Leg med genrer
- Leg med repræsentationsformer - multimodalitet
- Vekselvirkning mellem produktion og analyse
- Kommunikation

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

